

DELO ŽIVLJENJE

torarne obutve alpina žiri

Letnik 11

Številka: 2

Žiri, 15. februarja 1972

Proizvodnja

Zmanjšati moramo zastoje

STANKO MRLAK
vodja obrata težke montaže

Z razvojem smučarske tehnike v svetu, se je bistveno spremenila oblika in način izdelave smučarske obutve. Ze nekaj let doživljamo tako nagel razvoj te obutve, da ga komaj dohitevamo. Tehnologija in materiali se vsako sezono spreminjajo. Vzoredno s tem pa nastopajo razne organizacijske težave, posebno z razvrščanjem delavcev. Ponavadi se tudi izkaže, da nam manjka izkušenih oziroma priučenih delavcev.

Kljub vsem težavam pa le dosežemo lepe rezultate, saj smo v preteklem letu proizvedli 191.000 parov smučarske in športne obutve, od tega za izvoz 80%.

Z uvajanjem nove tehnologije in s prizadevanjem vseh članov obrata, smo v zadnjih 5 letih zmanjšali čas montaže za polovico. Lahko trdim, da smo do sedaj v glavnem izpolnjevali vse planske obveznosti, če le ni bilo kakih objektivnih razlogov (pomanjkanje reprodukcijskega materiala in zgornjih delov).

Tudi v bodoče lahko pričakujemo še večje težave, vendar moramo biti nanje pripravljeni. Zato moramo toliko hitreje razvijati in uvajati novo tehnologijo in nove metode dela. Hkrati pa rama razvijati čim boljše medsebojne odnose.

Prav tako ne smemo pozabiti na kakovost proizvodov, pač pa moramo storiti vse, da bi izmet skrčili na minimum. Zavedati se mora-

mo, da naša organizacija dela nikdar ni tako popolna, da bi se ne dalo še kaj izboljšati. Stremeti moramo za tem, da bi bili proizvodni stroški čim nižji. Če se bomo tako ravnali, nas ne bo nihče izrinil s svetovnega tržišča. Ker dobro vemo, da v današnjem industrializiranem svetu en sam človek pomeni zelo malo, pa bo naš obrat uspešno prebrodil vse težave le s sodelovanjem vseh delavcev obrata.

JANKO OBLAK
vodja obrata sekalnice

S preselitvijo v novo proizvodno halo so se delovni pogoji v sekalnici zelo izboljšali. Ker smo pod isto streho z montažnimi trakovi, je odpadel velik del transporta, obenem pa je zamenjava defektov veliko hitrejša.

Sam naziv »sekalnica« ni več ustrezen, ker preraščamo v obrat za pripravo in obdelavo vseh spodnjih delov.

Ze ob prehodu na montažno izdelavo podplatov in drugih spodnjih delov obutve smo doživeli pravo revolucijo... Montažni trakovi pa še naprej izgublajo delovna mesta, ker se dela prenašajo v sekalnico. Prostor, ki nam je bil dodeljen, bo za naš obrat kmalu premajhen. Tako imamo za letošnjo sezono pomlad-poletje že več artiklov, ki imajo več delovnih

faz v sekalnici kot pa v montaži. Moda in novi tehnološki postopki, ki se porajajo v čevljarstvu, zahteva-

jo vedno večjo odgovornost od priprave dela in od proizvodnje polizdelkov za montažo. Novi modeli, posebno pa še nove vrste izdelave, ki jih v tej sezoni ni malo, zahtevajo hitro prilagajanje organizacije dela. Pri tem pa nam bodo v veliko pomoč novi stroji in delovne priprave, ki jih je izdelala naša mehanična delavnica.

Največja težava bo letos s kadrom. V sedanji sezoni je bilo premeščenih iz drugih obratov v sekalnico okoli štirideset, večinoma mladih, nekvalificiranih delavcev. Potrebe pa bodo lahko še večje. Vprašanje pa je, kako vse te delavce v kratkem času priučiti, ker se nam razne izdelave hitro menjajo.

Drugače je s stalnimi delavci v sekalnici. Ker obvladajo od deset do trideset faz, se hitreje prilagodijo nastali situaciji. Po končani sezoni pa se komaj priučeni delavci vračajo v šivalnice in druge oddelke. Tam se morajo ponovno priučiti, zato pade njihov delovni učinek, pa tudi zaslužek.

VINKO PODOBNIK
vodja obrata lahke montaže

Z doseženimi rezultati lanskega leta v lahki montaži smo lahko zadovoljni, saj smo dosegli z manjšim številom ljudi večje število proizvedenih parov kot v letu 1970. Seveda je k temu veliko pripomogla tudi nova tehnologija dela. Montažni način izdelave je precej delovnih operacij prenesel na druge obrate in se je zaradi tega število ljudi v montaži lahko občutno zmanjšalo. Večje serije artiklov z enako podplatno izdelavo pa so prav tako vplivale na porast produktivnosti.

V obratu imamo še precej notranjih rezerv, ki nam jih doslej ni uspelo sprostiti, v glavnem po krivdi drugih obratov ali služb.

Zastoji na traku zaradi pomanjkanja zgornjih delov, spodnjih delov ali pomožnih materialov povzročajo, da obrat ne doseže plana in da je kvaliteta slabša. Po drugi strani pa delavci negodujejo zaradi premeščenja in nedo-

sejanja norm. Posledica takega zastoja je tudi slabša delovna disciplina, saj je nemogoče zadržati delavca na delovnem mestu, če nima kaj početi. Nekompletni plani so že več let problem, ki

ga nikakor ne moremo rešiti, bodisi zaradi preobremenjenih šivalnic bodisi zaradi zastojev v sekalnici, kjer ne dobijo pravočasno potrebnih materialov. Na montažnem traku pa nekompletni plani povzročajo pravo zmešnjavo, saj imamo pogosto na enem traku namesto dveh kar po pet ali več artiklov, ki nimajo veliko skupnega.

Menim, da bi morali posvetiti več pozornosti preprečevanju zastojev, do katerih pride zaradi malomarnosti tistih delavcev, ki so dolžni skrbeti za tehnološko in materialno pripravo proizvodnje.

POLDE STRLIČ
vodja obrata težke šivalnice

Povpraševanje po smučarskem čevlju je na trgu vedno večje, zato se obrat težke šivalnice razmeroma hitro

povečuje. Ker delamo za različne kupce, se modeli pogosto menjajo. Menjajo pa se tudi materiali in imamo celo primere, ko se isti artikel dela iz različnih materialov in v več barvah. Zato se moramo stalno prilagajati spremembam in izpopolnjevati tehnološki postopek, pri čemer nam je nujna dobra povezava s tehnologijo in razvojnim oddelkom.

Pri pogostih menjavah modelov se večkrat zgodi, da materiali ne prispejo pravočasno. Vodilni kader obrata mora biti v takih primerih zelo elastičen in odločen, saj mora delo razporediti tako, da so vsi delavci zaposleni. Seveda pa premeščenja slabo vplivajo na zaslužek delavca in tudi na finančni efekt podjetja. Vendar moram reči, da delavci z razumevanjem sprejmejo premeščitve, ter da je disciplina v obratu primerna. Nekoliko težje je včasih z nekaterimi mladimi, ki jih sicer razumem, da so mladi, vendar želim, naj bi upoštevali, da so enakovredni člani naše skupnosti, ne samo po pravicah, temveč tudi po dolžnostih.

V začetku letošnjega leta je bil izveden obvezni razpis za vodje nekaterih obratov.

Kandidate, ki jih je po razpisu izbral odbor delavskega sveta za delovna razmerja, smo povprašali, kako gledajo na letošnji plan in s kakšnimi problemi se bodo morali ubadati.

Prihodnjč na tej strani:

SAMOUPRAVLJANJE NA RESETU

Odkod zamude pri uvozu?

Materiale, ki jih na domačem tržišču ni ali pa kvalitetno ne ustrezajo, mora nabavna služba uvoziti. Prav tako pa uvažamo stroje in rezervne dele za uvožene stroje.

Pri naših smučarskih čevljih je bilo v letu 1971 še 82,5 % materialov uvoženih. Kaj to pomeni pri proizvodnji 190.000 parov, si ni težko predstavljati. Upamo, da nam bo v letošnjem letu uspelo zmanjšati delež uvoženega materiala za smučarske čevlje na cca 52 %. Material za gornje dele smučarskih čevljev (PVC folija na teksonu), ki smo ga lani še morali uvažati iz Francije v količini preko 40.000 m², nam bo letos dobavljala »Sava« Kranj v ustrezni kvaliteti. Lani je bil osnova še tekson (umetno usnje), letos ga zamenjuje močno platno, ki je na raztržnost precej odpornejše.

Tudi za lahko obutev smo prisiljeni uvažati nekatere materiale, predvsem za visoko modno obutev. Domači usnarji namreč močno zaostajajo za evropsko modo. Namesto da nas bi oni seznanjali z modnimi materiali za posamezne sezone, moramo mi njim sugerirati, katere barve in vrste materialov bodo moderne v naslednji sezoni. Žal pa jim uspe izdelati modni material najpogosteje šele sezono pozneje. Nasprotno pa nas inozemski proizvajalci modnega usnja pogosto obiskujejo in nas protno seznanjajo z novitetami.

Nabavna služba bi imela mnogo lažje delo, če bi lahko vse materiale dobila na domačem tržišču, saj so dobavni roki za uvoz mnogo daljši in trajajo pri normalnem poteku uvoznih poslov najmanj tri mesece.

Oglejmo si malo potek poslov pri uvozu:

Ze iskanje najugodnejšega ponudnika, izdelava in odprema naročila in korespondenca z njim zahteva svoj čas, najmanj 5 do 10 dni.

Inozemski dobavitelj običajno potrebuje za obdelavo naročila dva tedna, za nabavo surovin tri tedne, za planiranje in proizvodnjo tudi tri tedne, kar znese že osem tednov.

Malokdo bo verjel, da moramo za transport blaga iz Italije in Nemčije računati kar tri tedne, včasih pa se zgodi, da posamezne kosovne pošiljke potujejo tudi štiri tedne in še več. Za ureditev bančnih in carinskih formalnosti pa moramo sprot računati kar po dva tedna.

Vsega skupaj torej traja uvoz 12 do 14 tednov. Včasih se da skrajšati kak uvozni posel (ekspresni transport blaga, osebna intervencija pri dobaviteljih, na bankah in carinarnici), vendar pa se

s tem zelo povečajo stroški uvoza.

V zadnjem času pa dobavne roke za uvoz blaga podaljšujejo še omejitve uvoza usnja, umetnega krzna, kartonov, teksona, celteksa in skoraj vseh papirnatih izdelkov. Za uvoz teh materialov moramo dobiti še posebno soglasje Zveznega sekretariata za zunanjo trgovino v Beogradu, kar traja tudi do enega meseca.

Pri vsem tem pa lahko pride še do raznih nepredvidenih zapletov, tako da uvoženi materiali prepozno pridejo v proizvodnjo. Za te zastoje ne moremo kriviti delavcev nabavne službe, ki store vse, kar se storiti da v kopici opisanih formalnosti.

Primer »Semperita«

Tako je zaradi pomanjkanja gumijastih podplatov pred kratkim prišlo v naši proizvodnji do dvodnevne zastoje na traku 6. Naj na kratko obrazložimo, kako je do tega prišlo. Planski oddelek je 1. septembra 1971 oddal zahtevek za nabavo gumijastih odplakov »Montana.« Naš uvozni oddelek je še istega dne oddal po teleprin-

terju naročilo pri firmi »Semperit« na Dunaju, ki proizvaja te podplate. Dobavitelj nam je po teleprinterju potrdil naše naročilo in dobavni rok sredi novembra. Ko smo se pred iztekom predvidenega dobavnega roka zanimali o prvih dobavah, nas je Semperit dne 16. 11. 1971 obvestil, da podaljšuje dobavni rok do srede decembra z obrazilitvijo, da mu nemška firma »Desma« še ni dobavila ustreznih strojev. Na naše stalne urgence po teleprinterju in telefonu nam je Semperit konec decembra obljubil, da bo v bodoče dobavljala 2-krat tedensko po 600 parov odplakov. Na osnovi teh obljub je naš planski oddelek razpisal dekadne operativne plane.

Ker pošiljke niso prihajale tako kot nam je bilo obljubljeno, smo »Semperit« dne 25. 1. 1972 osebno obiskali. Ugotovili smo, da z dobavami kasni:

- ker mu dobavitelj strojev ni pravočasno dobavil,
- ker je proizvodnja poliuretanskih podplatov veliko počasnejša od gumijastih,
- ker stroji zaradi pomanjkljive izdelave ne proizvajajo planiranih količin odplakov.

nabave tako da bo pokrita vsa škoda, ki jo je utrpelo naše podjetje.

Tudi v lanskih jesenskih mesecih smo imeli velike težave in zastoje v proizvodnji prav zaradi gumijastih podplatov, ki nam jih je dobavljala »Josip Kraš« iz Karlovca. Na žalost pa od tega dobavitelja do danes še nismo uspeli dobiti nobene odškodnine za škodo, ki jo je ta krat utrpelo naše podjetje.

Lojze KOPAC

Reklama

Prestiz ali obveščanje potrošnikov?

S tem, ko si zavestno odtegujemo del novoustvarjene vrednosti in ga vlagamo v nadaljnjo proizvodnjo, si zagotavljamo razvoj dejavnosti podjetja. Vzemimo primer:

Odločili smo se, da bomo proizvajali določeno vrsto obutve. Pri tem smo predvideli tudi oblike prodaje kot npr. prodajo v lastnih prodajalnah, prodajo grosistom, itd. Ko nam je znano področje, kamor bomo pošiljali obutev, nas čaka še naloga obvestiti potencialne kupce o naših novih proizvodih. Obveščanje kupcev je tako del projekta celotnega poslovanja. Tako kot je pomembno, da smo proizvode izbrali po poprejšnji presoji potrošnikov, je pomembno, da jih o pripravljenosti novih proizvodov obvestimo.

Kakšno naj bo obvestilo potrošnikom, je odvisno od različnih činiteljev. Eden od njih je konkurenčni obseg istovetnih proizvodov drugih proizvajalcev. Drugi je absorpcijska sposobnost trga. Na trgu lahko določenih proizvodov primanjkuje ali pa je trg z njimi že prenasičen. Vemo, da je z obutvijo trg že precej nasičen.

Vsi ti značilni pogoji nalagajo temeljito pripravo na obveščanje potrošnikov. Vse posebnosti glede kvalitete naše obutve so pri tem odločilnega pomena. Poudariti pa je treba, da ne gre več samo za kvalitetno izdelavo, ampak tudi za oblikovanje (model).

Naslednje vprašanje je — kako obvestiti? Odgovor je odvisen od tega, kdo so kupci.

Obutev je proizvod za ljudi vseh starostnih skupin,

obeh spolov, različnih poklicev in z različnimi prejemki. V okviru teh skupin pa moramo upoštevati, da niso vsi enako dovzetni za spremembe, ki jih prinašajo novi proizvodi. Torej je treba obveščati celotno prebivalstvo in uporabiti najboljše oblike obveščanja.

Dnevno časopisje, tedniki, revije, televizija in radio so najboljše mediji javnega obveščanja. Primerna pa so tudi množična posebna obvestila kot so prospekti v lastni izdaji in distribuciji. Cena obveščanja je seveda odvisna od izhodišča obveščanja t. j. od oblike in pogostosti obvestil. Če so obvestila bolj pogostna, so lahko oglasi v posameznih občilih manjši.

Menimo, da je (glede na cene oglašnega prostora v tisku in časa na RTV) efekt pogostih krajših obvestil pri istih stroških večji.

Naj za primerjavo navedem nekaj cen:

Telov na TV za enkratno predavanje stane od 600 do 1000 din, tekst na radiu (30 sekund) pa 300 din. Enkratni oglas čez celo stran v barvni reviji stane od 9000 do 15000 din, črna bela stran v dnevnem časopisu 12000 din, enkratno predavanje filma na TV pa od 2100 do 3000 din. Stalne razstavne vitrine in prostori pa stanejo od 2000 do 20000 din na leto.

Stroški za obveščanje so »del čevlja« tako kot ovojni papir, vrečke za zavijanje in kartoni, le da so znatno manjši, posebej še, če gre obveščanje po preštudiranem programu.

Franci PERTOVT, dipl. oec.

Francija: rentabilen izvoz

Francoska industrija obutve ima 580 podjetij. Od tega je le 75 podjetij velikih — nanje odpade povprečno po 2 milijona proizvedenih parov. Preostalih 505 podjetij proizvede le tretjino celotne francoske proizvodnje, ki je v lanskem letu znašala med 220 in 225 milijonov parov.

Promet z obutvijo so v lanskem letu povečali za 15 % in dosegli 3,5 milijard frankov, od tega 1 milijardo frankov

odpade na izvoz, ki je znašal 55 milijonov parov (25 % več kot v letu 1970). Pri izvozu so dosegli kar za 15 % višje cene kot na domačem trgu. Največ so izvozili v ZR Nemčijo. Hkrati pa so nekoliko zmanjšali uvoz obutve, pri katerem je glavni dobavitelj še vedno Italija.

Za letošnje leto ima francoska industrija obutve dovolj naročil in napovedujejo dobre rezultate.

Čeprav so stroji zavarovani kolikor je le mogoče, je pri delu vendarle potrebna velika pazljivost, da ne pride do nezgode.

Samoupravna kronika

10. januar — odbor za nagrajevanje

Sprejet je osnutek sprememb in dopolnitev pravilnika o delitvi sredstev za osebne dohodke za javno obravnavo.

Obravnavani pa so bili tudi predlogi za spremembo razvrstitve nekaterih delovnih mest.

14. januar — odbor za delovna razmerja

Razpravljali in sklepali so o prijavah na razpisana delovna mesta vodij proizvodnih obratov in sicer za težko šivalnico, sekalnico, težko montažo, lahko montažo — trak 7 in šivalnico Gorenja vas. Sprejeli so 2 nova delavca in več prerazporeditev delavcev v tehnični službi.

19. januar — odbor za nagrajevanje

Sprejet je za javno obravnavo osnutek sprememb in dopolnitev pravilnika o potnih in drugih stroških delavcev v zvezi z delom.

20. januar — odbor za izobraževanje

Obravnavan je predlog programa izobraževanja za leto 1972. Končni program sicer še ni sprejet. Sklenili pa so, da štipendiranja letos ne bi razširjali toliko kot v zadnjih letih, temveč bi s funkcionalnimi oblikami izobraževanja omogočili izpopolnjevanje že zaposlenim delavcem.

21. januarja — gospodarski odbor

Sklepali so o posameznih investicijah v tovarni in pro-

dajni mreži. Med drugim so odobrili dodatne stroške adaptacije v Splitu, nakup 5-tonskega tovornega avtomobila ter kombija, nabavo novega plinskega štedilnika za tovarniško kuhinjo in še nekaterih osnovnih sredstev manjše vrednosti.

Sprejet je bil tudi sklep glede primanjkljavev pri pošiljkah obutve za naše prodajalne. Padel je še predlog naj bi določili merila za pomoč družinam umrlih delavcev glede na število mladoletnih otrok pokojnega člana kolektiva.

22. januarja — odbor za osebno odgovornost

Obravnavali so težjo kršitev delovne dolžnosti od strani Danijela Burnika, ki mu je očitano, da je kot poslovodja prodajalne v Domžalah povzročil večji primanjkljaj v prodajalni — in mu izrekli izključitev iz delovne skupnosti.

26. januarja — odbor za osebno odgovornost

Obravnavali so primer kršitve delovne dolžnosti od strani Hranislava Grozdanoviča, prodajalca v prodajalni »ALPINA« Niš, ki je lažno informiral kupce o znižanju cen.

Izrekel je zadnji opomin pred izključitvijo.

28. januarja — gospodarski odbor

Sprejet je osnutek plana poslovanja podjetja za leto 1972 in sicer plan celotnega dohodka, režijski plan tovarne, režijski plan prodajne mreže, plan izvoza in plan reklame.

potrošnikov je mogoče prispevati k dvigu kakovosti na višjo raven. Da bi jugoslovansko gospodarstvo posvetilo večjo skrb dvigu kakovosti, je Zvezna skupščina leto 1972 razglasila za leto kakovosti v Jugoslaviji in postavila zlasti naloge:

— da postane kakovost proizvodov in storitev skrb vse družbe,

— da delovne organizacije — proizvodjalne, prometne in

Naši prodajalci dopolnjujejo svoje znanje na vsakoletnem seminarju na Trebiji.

Izobraževanje po več tirih

Rusi so ugotovili, da jim 1 kopejka, vložena v izobraževanje prinese 6 kopejk, na drugi strani luže pa so poslovno strogi Američani preštudirali, da jim 1 dolar, ki ga vložijo v izobraževanje, vrže takole okrog 4 dolarje.

No, mi takih računov še nismo delali. Pa nam korajže kljub temu ne manjka. Hkrati smo zapeljali po več tirih.

Samoupravljalci se seznanjajo, kaj morajo vedeti, da bodo znali dobro upravljati, kajti umno gospodarjenje prinaša lepe denarce. Vodstveni delavci delajo ekskurzije v človeško dušo, skladiščniki pa nameravajo nova znanja o skladiščenju pogoltniti v enem grizljaju, medtem ko so »italijani« po-

stali že kar inventar sejne sobe.

Našim prodajalcem, ki so pravkar gostje na Trebiji, letos tudi zima ni preprečila, da ne bi poizkušali izpopolniti svojih spoznanj, kako je treba streči strankam, da bodo zadovoljne in da bo promet še večji.

Izredne slušateljke tehnične šole ne skrbijo toliko obilica snega, kakor kopica novosti, ki jih slišijo v šoli, pa jih bo treba v kratkem razložiti tudi tistim, ki krojijo njihovo usodo. Pravijo, da je teh novosti že toliko, da jih

skorajda ne morejo več sproti prebavitj in menijo, da bi jim prišlo zelo prav, če bi bili kakšno uro več prosti v dopoldanskem času.

Naši štipendisti v rednih šolah so ob polletni žetvi imeli dobro letino. Le nekateri, ki so preveč računali na rodovitno zemljo so se usteli. Le-tem priporočamo, da ob nedeljah dopoldne včasih prislusnejo kmetijskim oddajam, da bodo spoznali, da je treba za »dobro žetev gojiti in sejati.

Nejko Podobnik

Manj poškodb

V letu 1971 se je v naši tovarni poškodovalo 51 zaposlenih, kar je za 0,59% manj kot v letu 1970.

Če upoštevamo še to, da smo medtem povečali število zaposlenih, je to kar razveseljiv podatek.

Najpogostejše poškodbe so bile na delovnih fazah obrezovanja, sledijo pa sekanje, šivanje in prebijanje luknjic. Ta vrstni red se ponavlja že več let s to razliko, da je prejšnja leta bilo precej poškodb na delovnih mestih razkosmatenja.

Med viri nezdod je na prvem mestu nož, sledijo pa mu igla šivalnega stroja, drobci materiala in sponka. Ta vrstni red virov poškodb ostaja nespremenjen nekaj let nazaj.

Analiza vzrokov za poškodbe pokaže, da bi se z malo več previdnosti pri delu dalo odpraviti precej poškodb. Vendar pa je tudi pomanjkanje delovnih izkušenj eden od glavnih razlogov, da se poškoduje veliko mladih oz. novozaposlenih delavcev, saj skoraj polovica poškodovanih dela na istem delovnem mestu manj kot 6 mesecev ali pa so mlajši od 25 let.

Poškodbe so bile pretežno lažjega značaja, saj je 34 poškodb zahtevalo manj kot 10 dni zdravljenja. Le pri 3 poškodbah je zdravljenje trajalo več kot 1 mesec.

Poleg poškodb pri delu je bilo v letu 1971 še 18 delavcev poškodovanih na poti na delo in z dela, od tega je bilo 8 pešcev, 5 mopedistov in 5 kolesarjev. Zaradi tega je bilo izgubljenih 299 delovnih dni.

Od skupnega števila zaposlenih, se je poškodovalo na delu 3,61%, na poti na delo in z dela pa 1,27%.

V primerjavi z letom 1970 so ti podatki precej ugodnejši.

Gotovo je precej pripomoglo to, da smo varnosti pri delu posvečali večjo skrb, zlasti še z uvajanjem sodobnejših strojev, pa tudi z raznimi tehnološkimi izboljšavami, ki so jih iznašli naši novatorji.

Z naporj v tej smeri moramo vsekakor nadaljevati, posebej pa se je treba posvetiti tistim faktorjem, ki povzročajo tolikšno število poškodb pri novih delavcih.

Marija Kastelic

1972 - leto kakovosti

Kakovost proizvodov in storitev je pomemben dejavnik na področju gospodarstva in družbenega standarda, zato je razumljivo, da se temu vprašanju posveča vse več pozornosti tudi v družbenem merilu.

V prizadevanju po čimboljšem plasmaju na domačem in svetovnem trgu v pogojih hude konkurence ima kakovost proizvodov velik pomen. Potrošniki postavljajo proizvajalcem iz leta v leto ostrejša pogoje.

Kakovost proizvodov in storitev si skuša družba zagotoviti tudi s predpisovanjem standardov (JUS) in z različnimi predpisi o kakovosti. Kljub temu pa dosežena stopnja kakovosti pri nas še vedno zaostaja za mednarodno ravni, kar otežuje vključitev našega gospodarstva v svetovno gospodarstvo in mednarodno delitev dela.

Kontrolo kakovosti, ki se izvaja predvsem v proizvodnji, je potrebno zagotoviti tudi na poti proizvajalca do končnega potrošnika. Šele s prizadevanjem neposrednih

potrošnikov je mogoče prispevati k dvigu kakovosti na višjo raven. Da bi jugoslovansko gospodarstvo posvetilo večjo skrb dvigu kakovosti, je Zvezna skupščina leto 1972 razglasila za leto kakovosti v Jugoslaviji in postavila zlasti naloge:

— da postane kakovost proizvodov in storitev skrb vse družbe,

— da delovne organizacije — proizvodjalne, prometne in

storitvene — posvetijo večjo skrb kakovosti svojih proizvodov in storitev,

— da se zagotovi učinkovit sistem kontrole kakovosti tako znotraj delovnih organizacij kot tudi s strani družbenih organov,

— da delovne organizacije upoštevajo predloge in priporočila občanov, ter da sodelujejo z znanstvenimi in strokovnimi organizacijami.

Iva MISKIC

Malo sprememb

V januarju smo imeli manj kadrovske spremembe, kot v prejšnjih mesecih.

V žirovskih obratih smo sprejeli 5 novih delavcev: Silva Zaklja in Olgo Lukančič, NK delavca, Matevža Pečelina in Stanislava Pivka, KV strojna ključavničarja, ter Ladislava Fedrana, KV izdelovalec spodnjih delov obutve. Delovno razmerje je prenehalo Mariji Terček, priučeni delavki v šivalnici.

V obratu v Gorenji vasi v januarju ni bilo sprememb. Tudi v prodajni mreži v januarju ni bilo bistvenih sprememb. Delo je nastopila le ena prodajalka v Slavonskem Brodu, medtem, ko primerov prenehanja dela v prodajni mreži nismo imeli.

A. F.

V januarju se je poročila HELENA MAZZINI. Iskreno čestitamo!

Naš portret

Med letošnjimi dobitniki plakete Skofja Loka je bil tudi član naše delovne skupnosti, Viktor Zakelj, ki ga sicer vsi kličemo za Vikija. Zirovski domačin, rojen leta 1936, je tudi osnovno in poklicno čevljarstvo šolo končal v Zireh. Vso svojo dosedanje delovno dobo je prebil v ALPINI, kjer si je pridobil tudi stopnjo visoko kvalificiranega čevljarja in kjer opravlja že vrsto let delo skladiščnika. Visoko občinsko priznanje pa je prejel za zasluge na področju kulture. In ne brez razloga.

Z njim lahko načnete pogovor o čemer koli, kmalu ga bo zasukal na glasbo. Ta ni samo njegov konjiček, ampak del njegovega življenja.

Za glasbo se je navdušil že v osnovni šoli oziroma v takratni nižji gimnaziji, ko je v Zireh deloval še oddelek nižje glasbene šole iz Kranja. (Skoda, da je ta šola kmalu razpadla in je do danes ni še nihče poskusil obnoviti, saj bi gotovo imela dovolj zavzetih učencev.) Viki je končal le 6 razredov violine. Nadaljeval bi lahko v Kranju, vendar je oče menil, da je za fanta koristnejše, če se izučí za čevljarja.

jetja iz sklada skupne porabe. Zato pa godba in pevci nastopajo na vseh prireditvah v podjetju, v kraju in vse pogosteje tudi v občini, pa tudi na pogrebih aktivnih in upokojenih članov kolektiva. Godba ima na leto okrog 30 javnih nastopov, pevci pa ne dosti manj.

Ko je govora o amaterjih, si ljudje po navadi zamišljajo igranje ali petje za lastno zabavo, vendar brez kake umetniške vrednosti.

Znano je, da si amaterske pihalne godbe za javne nastope »izposojajo« poklicne godbenike. Naša godba pa vedno nastopa le s svojimi stalnimi člani — amaterji, ki skoraj vsi delajo v neposredni proizvodnji. Kljub temu pa je na republiških tekmovanjih v zadnjih treh letih dosegla enkrat 4. mesto, dvakrat pa 3. mesto in bronasto plaketo v svoji skupini. Na repertoarju ima vsa mogoča glasbena dela od koračnic do opernih uvertur. Sicer pa o visoki kvaliteti godbe in pevske zborov pričajo tudi priznanja, ki jih prejema ob nastopih, ne samo v Zireh, ampak tudi v drugih krajih, celo v Italiji.

Viki kot referent glasbene sekcije skrbi za sprejemanje in učenje mladih članov, disciplino na vajah in nastopih, za uniforme, za denar in še za marsikaj. Udeležuje se sestankov, kjer pripravljajo kako prireditev in skrbi za stike z Zvezo kulturno-prosvetnih organizacij, v katero oddelek za glasbeno dejavnost je včlanjena pihalna godba. O tem, kje bodo nastopali izven Zirov, se prej pomeni z godbeniki in dirigentom, saj gre do zdema po ves dan ali pa tudi po več

dni, gostitelji pa običajno poravnajo le potne stroške in hrano. Mogoče se bo zdelo komu čudno, vendar je res, da občinski sklad za kulturo (tako v sedanji kot v prejšnji občini) podpira manj agilne in manj uspešne organizacije, naša sekcija pa doslej še ni dobila niti ficka.

Kot da bi mu časa preostajalo, se je Viki »zadolžil« še za poučevanje mladih godbenikov (dvakrat na teden). Razen njega poučuje še Anton Trček.

Če seštejemo: po enkrat na teden obvezne vaje godbe in obeh pevske zborov, dva dni v tednu pa poučevanje mladih, zneso to 5 dni, ki jih Viki vsak teden posveča glasbeni sekciji. Če prištejemo še javne nastope in razne sestanke, ki se jih mora zaradi tega udeleževati (zraven vsega je še član sveta za prosveto, kulturo in fizkulturo pri SO Skofja Loka), lahko rečemo, da posveča glasbeni dejavnosti ves svoj prosti čas.

Vprašajmo ga, kaj ima od tega. Pravi, da mu je to delo v veselje. Enkrat zato, ker ga glasba že sama po sebi veseli. Drugič zato, ker ima kolektiv ALPINE posluh in razumevanje za to dejavnost. Tretjič, ker je takšna dejavnost v kraju potrebna in koristna. Za podmladek se ni bati (res, nekateri mislijo, da se bodo naučili igrati v treh mesecih, pa potem obupajo), in bi bilo škoda, če bi dejavnost zamrla. Četrtrič, vsi godbeniki in pevci so požrtvovalni in zavzeti za uspeh. In končno: tudi prizadeveni kapelnik Drago Kanduč, ki prihaja iz Idrije, že leta dela več iz navdušenja kot pa zaradi honorarja, ki je bolj

simboličen. Podobno je tudi s pevovodjo Antonom Jobstom. Njihovemu strokovnemu vodstvu tudi gre zahvala za zavidljivo kvaliteto tako godbe kot zborov.

No, da bo resnici zadoščeno: v prejšnjih letih je Viki prejel dve denarni nagradi po 20.000 din (starih, seveda) od sindikalne družnice. Razen tega pa pade kak dinar še na pogrebih umrlih, ki niso bili člani kolektiva ALPINE (takšen dohodek razdelijo na enake dele med vse sodelujoče godbenike ali pevce). Sicer pa je Viki dobil že več pismenih priznanj za svoje glasbeno udejstvovanje od Krajevne skupnosti Ziri in od organizacij občine Logatec, od Zveze kulturno-prosvetnih organizacij pa je prejel najvišje priznanje zlato Gallusovo značko. Prepričan je, da so vsa ta priznanja kot tudi plaketa Skofje Loke zasluga

vseh članov glasbene sekcije in tistih, ki jo podpirajo.

Malokateri kraj take velikosti kot so Ziri pa tudi malokatero mesto, se lahko pohvali s tako razvito glasbeno amatersko dejavnostjo, saj poleg naše godbe in dveh zborov delujeta še dva mladinska zbora (eden je komorni), pionirski zbor in moški zbor združenih podjetij.

Če bi združili oba moška zbora, s čimer bi hkrati okrepili tudi mešani zbor, bi se kvaliteta teh zborov gotovo še dvignila, zato bi bilo takšno združenje treba podpreti.

Pravijo, da v stehnzirani družbi, zlasti pa še s prodrom televizije, amaterska dejavnost na sploh umira. To se mogoče res dogaja. Toda dejavnosti v katerih se najdejo takšni zavzeti organizatorji kot je Viki Zakelj, imajo še lepo bodočnost.

Upokojitve

Delavka z najdaljšo delovno dobo v našem podjetju Tončka Disić je odšla v pokoj. Vprašali smo jo, kako se je počutila ob slovesu.

»Res sem si želela upokojitve, ker mi je zdravje začelo nagajati. Toda, bolj ko se je ta dan bližal, težje mi je bilo pri srcu. Zadnji dan v tovarni je bil najtežji v vseh 26 letih dela v kolektivu.«

»Veste pravi Tončka,« težko je zapuščati kolektiv, s katerim sem vse od osvoboditve delila dobro in slabo.«

»In kako se počutite zdaj?«

»Prve dni doma nisem vedela, kaj bi. Casa sem nena doma imela toliko, da nisem vedela kam z njim. Zjutraj sem vstajala ob šestih, saj dalj nisem mogla spati. Nato me je ves dan moril občutek, da sem nekaj pozabila. Sedaj mi je že dosti bolje. Večji del časa posvetim gospodinjstvu in cvetličnjaku, ostaja pa mi tudi čas za počitek, ki ga vse do sedaj nisem imela.«

Vprašali smo jo še, kaj si želi v pokoju.

»Predvsem tega, da bi bili vsi pri hiši zdravi, da bi od življenja imela še kaj kar mi je do sedaj manjkalo.«

Tudi mi vam, Tončka, želimo trdnega zdravja in zadovoljstva.

Ob šolskem polletju same petice

Naš štipendist Mišo Čepлак, dijak gimnazije v Skofji Loki je v 1. polletju dosegel najboljši možen uspeh. Bil je odličan, brez ene same štirice. V šolo se vozi vsak dan z avtobusom iz Zirov. V začetku ga je najbolj skrbel vožnja, vendar se je kmalu privadil. S samim učenjem pa ni imel problemov. V šoli ga najbolj veselijo jeziki, ki jih namerava študirati tudi po končani gimnaziji. Vendar pa se o tem še ni dokončno odločil.

Mišu čestitamo k uspehu in želimo, da bi še naprej dosegal take rezultate in s tem spodbujal tudi druge naše štipendiste.

Ob slovesu so sodelavke priredile Tončki Disić majhno slovesnost.

Tantu pa glasba kljub temu ni šla iz glave. Igral je že tako dobro, da so ga sprejeli v orkester, ki so ga postavljali v glavnem starejši učitelji. Ko mu je bilo 14 let, je prvič javno nastopil.

Zal se je orkester kmalu razšel. Viki pa je prestopil k pihalni godbi ALPINE, in se preusmeril na pihala. Danes v tej godbi igra krilnico, po potrebi pa tudi vse druge instrumente v violinskem ključu. Hkrati pa že leta sodeluje še v obeh pevske zborih ALPINE — moškem in mešanem.

Clovek bi mislil, da bo trojna angažiranost za še tako navdušenega amaterja dovolj. No, pri Vikiju to ne velja. Po vrhu opravlja še funkcijo, ki se skromno imenuje »referent glasbene sekcije ALPINE«. V resnici pa ta funkcija pomeni vrsto poslov, od blagajniških do tajniških. Ta sekcija deluje pod okriljem naše sindikalne družnice in šteje 80 aktivnih članov: 30 godbenikov in 50 pevcev in pevk, ki so skoraj vsi zaposleni v ALPINI. Najdaljšo zgodovino ima pihalna godba, ki je bila ustanovljena že leta 1947 na pobudo takratnega direktorja tovarne Vinka Govekarja in Julija Glihe.

Stroške za kapelnika in pevovodjo, za instrumente, note, uniforme itd. sekcija v glavnem krije iz prispevka, ki ga plačajo vsi člani kolektiva ALPINE (1 dinar na mesec), nekaj pa vsako leto prisklene še delavski svet pod-

Sindikati skrbi za letovanja

Počitniški dom Občinskega sindikalnega sveta Skofja Loka v Strunjanu je namenjen vsem zaposlenim delavcem naše občine. Pod enakimi pogoji lahko letuje vsak član sindikata v občini. Cene so vsa leta med najnižjimi, saj nimamo nikakršnega interesa, ustvarjati si dobičkov, pač pa le kriti stroške in skrbeti za redno vzdrževanje. Naš dom razpolaga s svojim delom plaže in ima vsak naš gost zagotovljeno tudi desko za sončenje na plaži. Res je plaža oddaljena cca 400 m od doma, vendar se sprehod ob solinah kar prileže, če se nismo namenili le ležati in prositi soseda, da bi nas obračal na levo ali desno, na hrbet ali na trebuh. Sestnajst vikend hišic, dve sobi v stavbi in najete privatne sobe so postale pretesne in po tolikih letih na nizkem standardu.

Počitniški dom občinskega sindikalnega sveta v Strunjanu ima tudi naselje počitniških hišic.

20-letna najemna pogodba za uporabljano zemljišče je zašla že v 13. leto koriščenja. Treba pa je gledati v prihodnost. Zato smo zemljišče odkupili in si s tem zagotovili trajno uporabo na tem tako skromnem prostoru slovenske obale (imamo jo le 37 km; 1/2 je neuporabne za turizem). Nadaljnje akcije pa so v rokah kolektivov vse občine.

Upravni odbor doma oddiha Strunjan in Predsedstvo ObSS sta zaradi vsakoletnega povečanja interesa za letovanja sprejela sklep:

1. Sedanji dom je zaradi dotrajanosti in nekvadratne gradnje treba porušiti in zgraditi novega, ki bo pokrival povpraševanje.

2. Vikend hišice nadomestiti z zidanimi bungalovi.

Iz teh sklepov se je rodila že prva idejna skica objektov z 200 ležišči in pripadajočimi objekti. V izdelavo dokumentacije gremo, čeprav bi gradnjo morali prestaviti na kasnejši čas. Pripraviti moramo vso potrebno dokumentacijo, da bo mogoče zgraditi objekt med prenehanjem ene in do pričetka druge sezone.

SVETLA PRIHODNOST STRUNJANA

Strunjan postaja eno najpomembnejših turističnih področij! Projekt »Zgornji Jadranski« predvideva na sedanjih solinah in pobočjih nasproti našega doma veliko gradnjo cca 5000 ležišč v hotelih A in B kategorij, v bungalovih in avtokampu. Razume se, da je tak kompleks treba dopolniti z objekti kot so športna igrišča, zelene površine, pokriti bazeni, restavracije, trgovine in drugo. To pomeni, da smo mi z našimi idejami

vključeni v projekt in bomo lahko vse to, kar bo Strunjan v prihodnje, tudi uporabljali. Zato lahko trdim, da imamo zelo dragocen prostor ob morju, ki ga ne kaže spustiti. Nasprotno, vsem nam bi moralo biti mnogo do tega, da ga funkcionalno kar najbolj usposobimo in dobro izrabimo.

Sedanja obala je res malo oddaljena. Načrt pa predvideva, da bodo obalo prestavili na dobrih 100 m od našega doma. Do morja nas bo ločil le park ob sedanji cesti. Projekte izdelujejo domači in inozemski strokovnjaki in bodo financirani z mednarodnimi krediti.

Predstavniki Občinskega sindikalnega sveta so že obiskali precej kolektivov, predvsem tiste, ki se bolj zanimajo za letovanja. Lahko rečem, da je za nove ideje precej zanimanja in zelo pozitivnih vzpodbud. Gradnja bo mogoča le v primeru, če bo cela kapaciteta oddana intereso. Kako? Občinski sindikalni svet, oziroma poseben odbor imenovan od podjetij, bo vodil gradnjo in usmerjal vse, kar je v zvezi z njo. Podjetja bodo udeležena s svojimi sredstvi v gradnji tako, da bodo odkupila del sob (po principu odkupa stanovanj). S celim kompleksom bo upravljal eden. Vsak lastnik kapacitet bo le-te oddajal svojim članom kolektiva po ceni, ki bo za vse pogodbeno dogovorjena z upraviteljem doma. Na to ceno bo vsak kolektiv svojim delavcem dajal neomejeno regresov ali drugih ugodnosti. V slučaju, da kapacitete niso pokrite, bo upravitelj skrbel za zasedbo, sicer poslovanje ne bi bilo mogoče.

Stojimo torej pred dejstvi: — projekt »Zgornji Jadranski« zahteva od nas ureditev sedanjega kompleksa

— potrebe po letovanju so iz leta v leto večje in jih že ne pokriva več

— dopust in rekreacija morata postati sestavni del tehnoloških postopkov, saj gre za ohranjanje človeka, ki je edini sposoben zagotavljati naš nadaljnji razvoj.

Pričakujemo, da bo tudi že 1400-članski kolektiv ALPINE spoznal, da se lotevamo ak-

cije, ki bi pomenila za vse naše članstvo velik korak naprej. Zagotovili bi sebi lepšo prihodnost, kar imamo vsi za cilj. Za celoten program bo v kratkem pripravljena slikovna dokumentacija, ki bo predstavila objekte tudi vizuelno. Idejni osnutki pa so že na razpolago in ga lahko vsakdo dobi na vpogled pri izvršnem odboru sindikata v tovarni.

JOZE STANONIK
preds. obč. sind. sveta

V spomin Mariji Trček

17. 1. 1972 smo se za vedno poslovili od Marije Trček, naše dolgoletne delavke v lahki šivalnici.

Rodila se je pred petindesetimi leti v Zirovskem vrhu. S šestnajstim letom se je zaposlila v tovarni kot nekvadratna delavka v težki šivalnici. Ob koncu leta 1958 se je poročila. Z možem sta si po večletnem težkem delu pri dveh otrocih zgradila nov dom v Novi vasi.

Kmalu po vselitvi v novo hišo je do takrat srečni družini sreča pokazala hrbet. Marija je začela bolehati, toliko, da je nekega dne morala v bolnišnico. Zahrbna bolezen pa je že opravila svoje. Smrt jo je iztrgala v najlepših letih.

Marijo Trček bomo ohranili v najlepšem spominu.

Upokojenci na obisku

Dne 29. decembra so tovarno obiskali naši upokojeni delavci. Prišlo jih je nad 100, izostali so le bolni.

Upokojenci so si ogledali obrate v katerih so nekoč delali, prisostvovali pa so tudi kratki svečanosti ob proizvodnji milijontega para in ob otvoritvi prenovljene kuhinje.

Direktor in organi upravljanja so za upokojence priredili sprejem v jedilnici. Seznanili so jih z dosežki kolektiva v preteklem letu in z načrti za leto 1972.

V imenu upokojencev pa je tov. Julij Govekar v izčrpnem nagovoru pohvalil uspehe podjetja in se zahvalil za pozornost, ki jo kolektiv posveča svojim bivšim članom. Hkrati je zaželel srečno in uspešno leto 1972 vsem članom kolektiva.

Upokojenci so ostali na kosilu, ki je minilo v prijetnih pogovorih in optimističnem razpoloženju.

Upokojenci so pazljivo poslušali nagovor direktorja.

Kaj počnemo zunaj tovarne

— Glavna skrb kadrom

6. januarja je bil v podjetju posvet sekretariata aktiva Zveze komunistov Alpina z nekaterimi člani sekretariata osnovne organizacije ZK Ziri. Sestanka se je udeležil tudi novi sekretar osnovne organizacije tov. Rado Kosmač.

Razpravljali so predvsem o organizacijskih in kadrovskih vprašanih aktiv in sklenili, da osnovna kadrovska vprašanja rešijo v mesecu januarju.

— Za športno združenje

Cepprav dejavnosti telovadnega društva ni čutiti, organizacijskih vprašanj ne puščajo vnevar. Dogovarjajo se s športnimi organizacijami o ustanovitvi športnega združenja, ki naj bi reševalo osrednja vprašanja razvoja športne dejavnosti v Zireh, pripomogli pa bi tudi k reševanju organizacijskih, kadrovskih, finančnih in ostalih težav, s katerimi se srečujejo žirovski športniki.

V januarju naj bi posamezne športne skupine izdelale temeljne analize o svojih problemih. To bi bila podlaga za nadaljnje dogovarjanje o načrtnem reševanju takih vprašanj.

— Uspel občni zbor

Gasilsko društvo Dobračeva je imelo 22. januarja 1972 svoj redni letni občni zbor.

Člani so pregledali delo v letu 1971 in ugotovili, da je bilo uspešno. Največ pa so razpravljali o programu dela za letošnje leto. Izpolniti hočejo strokovnost članstva, pri čemer računajo na sodelovanje občinske gasilske zveze. Gasilski dom na Dobračevi, ki ga ima v najemu ETIKETA, pa bodo letos adaptirali. Izvoljen je bil tudi nov upravni in nadzorni odbor društva.

— Privlačen program

14. januarja 1972 je imel upravni odbor planinskega društva Ziri letošnjo prvo sejo. Sklenil je, da bo 14. februarja društveno tekmovanje v smuku na Goropekah, v februarju bosta dve predavanji Gantar Stanka in Tavčarja iz Kranja.

Sprejet je bil tudi načrt izletov za leto 1972. Predvideni so izleti na Veliki Klek (Glossglockner), Triglav in Spik ter en izlet v okolico Zirov. Nadaljevali pa bodo tudi že začete pohode po slovenski transverzali.

Sahisti mislijo resno

Sahovski klub ALPINA je začel sezono z internim turnirjem. V počastitev občinskega praznika je skupaj s šahisti Kladivarja organiziral simultanko z mojstrom Tonetom Šiškom na 30 deskah. Mojster je v 22 partijah zmagal, v 7 partijah remiziral, v eni (s Capudrom) pa izgubil.

Tudi na povratnem dvoboju in brzo turnirju s Kladivarjem so naši šahisti dosegli lepe rezultate.

V marcu bi se radi udeležili republiškega tekmovanja v Kopru, vendar klub tarejo finančne težave.

Za šahovsko dejavnost v Zireh je vedno večje zanimanje. Težava pa je v tem, da ni primernih prostorov za skupne treninge.

Ne samo ples

Lansko leto so mladinci iz Stare vasi pripravili javno prireditev »Pokaži kaj znaš«, niso pa imeli ustreznega prostora za vaje. Končno so dobili v domu TVD »Partizan« Ziri prostor, ga obnovili in ustrezno opremili s pomočjo TVD »Partizana« Ziri. Sami res niso imeli denarnih sredstev, kar pa so nadomestili z delom. Že prvega plesa maja 1971 se je udeležilo veliko mladink in mladincev iz vseh Zirov in okolice. Toda kmalu so spoznali, da Mladinski klub ni samo nedeljski ples, ampak še marsikaj drugega. Tako so organizirali večjo prireditev »pokaži kaj znaš« v dvorani »Svobode« Ziri.

S takimi in podobnimi akcijami bodo nadaljevali, posebno še, ko bodo uredili drug večji prostor.

Tekmovalcev ne manjka

Na društvenem tekmovanju v smuku, ki je bilo na Bedrihovem griču 30. januarja je tekmovalo preko 90 smučarjev.

Najboljši rezultati: MARKO

PODOBNIK (pionirji), SIMONA LOSTREK (pionirke), DUSAN SELJAK (mlajši mladinci)

Zelo aktivna je tudi alpska sekcija. Samo v januarju so se udeležili 7 meddruštvenih

V skupini smučarjev skakalcev imajo predvsem mladi rod: mladince in pionirje. Tudi ta skupina se udeležuje raznih tekmovanj. Rezultati so dobri, tudi najboljša mesta so že dosegli.

Na 70-metrski skakalnici v Novi vasi je bilo 6. februarja državno prvenstvo v skokih za starejše mladince in republiško prvenstvo v skokih za člane.

AVTO MOTO DRUŠTVO ZIRI sprejema nove člane

Novi člani plačajo vpisnino 10 din. Letna članarina pa znaša za avtomobiliste 100 dinarjev in za motocikliste 30 din. Lahko pa se včlanijo tudi tisti, ki nimajo vozila, za te je članarina 20 din. Pionirska članarina je 2 din.

Člani dobe članski material: člansko izkaznico, nalepko za vozilo, priročnik »Kompas AMZ«, obesek za ključ, »Moto-revij« (10 števil) in drugo.

Člani SK ALPINA so se pomerili v smuku.

ci), ADI KRISTAN (starejši mladinci), FRANCI PECELIN (člani do 35 let), ALOJZ BURNIK (člani nad 35 let), METOD ERZNOŽNIK (veterani).

tekmovanj (Poljane, Krvavec, Idrija, Begunje, Crna na Koroškem, Slivnica, Sorica). Dosegli so nekaj zelo dobrih mest.

Pesek, pesek, pesek

Po obširnih razpravah okrog ustavnih dopolnil smo pričakovali, da se bodo hitreje razvijale decentralizacijske spremembe tudi znotraj občine, v smeri uveljavljanja Krajevne skupnosti kot samoupravne skupnosti. Opažamo pa, da ostaja še vedno pri starem. Zborji volilcev kot oblika za dogovor o najpomembnejših zadevah družbenega življenja so preredki, da bi lahko imeli odločnejši vpliv. Poleg tega pa skoraj ne morejo vplivati na dogajanje izven ozkih lokalnih okvirov. Tudi svet Krajevne skupnosti je v istem položaju.

Kar spomnimo se lanskih žolčnih razprav okrog načina delitve občinskih proračunskih sredstev med Krajevne skupnosti in obljub, da bodo za letošnje leto pripravili objektivna merila za razdelitev teh sredstev. Pred kratkim je občinska uprava res pripravila predlog, ki vsebuje kar 7 meril, ki pa so preračunana tako, da bo Krajevna skupnost Ziri dobila le 3% več kot lani, relativno pa mnogo manj, ker so celotna sredstva za razdelitev za 30% višja kot lani. Če upoštevamo na eni strani dvakratno devalvacijo, na drugi strani pa dosti večji pritok sredstev v proračun, smo ob dejstvu, da lahko Krajevna skupnost svoje delo načrtuje samo na posipavanje peska po poteh. Ziri (z vsemi naselji) so po velikosti drugi kraj v občini in imajo popolnoma drugačne potrebe kot manjše vaške skupnosti. Hkrati pa tudi v občinski proračun prispevamo neprijemno več. Naša občina se je proslavila kot pobudnik naprednih idej in poskusov,

pa bi bilo pričakovati, da tudi v decentralizaciji uprave ukrene kaj naprednejšega. Sedanja oblika organizacije Krajevne skupnosti je zastarela. Potrebno bi bilo več organiziranega, načrtnega dela. Svet krajevne skupnosti naj bi organiziral delo v odborih, ki naj bi se posvetili posameznim delovnim področjem.

Odbori naj bi bili:

- za gospodarstvo in finance
- za družbene organizacije
- za urbanizem in komunalo
- za kulturo in šport
- za turizem in gostinstvo.

Odbori naj bi bili delovni organi Krajevne skupnosti in

naj bi imeli 3–7 članov. Predsedniki odborov bi se udeleževali sej sveta Krajevne skupnosti. V odbore bi izbirali občane, ki so voljni delati in imajo ustrezne pogoje (kvalifikacije, družbeno razgledanost, aktivnost).

Razvoj naše družbe zahteva, da samoupravljanje zajame vsakega občana tudi v njegovem krajevnem okolju.

Občani so še kako zainteresirani za to. Vendar pa razvoja v tej smeri ne moremo pričakovati, dokler bo ena najmočnejših krajevnih skupnosti prispevala v občinski proračun levi delež, najza pa dobila komaj za pesek.

Izidor REJC, dipl. oec.

Kdo bo koga?

Gospa, ali ne bo preveč?

Za nami je vsakoletna prirediteljev — ljubljanski Sejem mode.

Kot vedno, so bili najzanimivejši izdelki tovarn pletenin, ki so prikazale predvsem modele mornarskega stila, ki bodo letos mladostno osvežili naše ceste. Na evropski ravni, tako po linijah kot po kvaliteti, je vse kakor vrhniška »Industrija usnja« s svojimi krznenimi in usnjenimi plašči. Med konfekcijskimi firmami je bil zelo privlačen paviljon »Rio« z Rijeke.

In kakšne so smernice nove mode? Spomladi bo zelo veliko dolgih, po vsej dolžini širokih hlač, podobnim moškim, z zavijki. Krila bodo predvsem nagubana, z zahtevnimi gubami. Dolžina se je ustala pri kolenu, razen pri večernih modelih. Zraven pri večernih modelih hlač in kril bo pomembno mesto imel blazer — klasična jakna, kj jo dopolnjujeta skoraj moška srajca in kravata. Nosile se bodo srajčne obleke in pa nekakšni predpasniki v stilu naših babic.

Zelo veliko bo črt, vodovodnih, ali pa navpičnih, pa tudi karirastih, perzijskih in cvetličnih vzorcev.

Barve: bela, mornarsko modra, živo rdeča, rumena in črna, kot tudi nevtralizator pa siva barva. Seveda so modernj — kot vedno — tudi klasični peščeni in rjavi toni.

Med čevljarskimi tovarnami preseneča »Peko« z zelo lepimi grupami. Zastopane so vse nove smeri — od du-

hovitih dvobarvnih čevljev v semišu, do športnih sandal iz rjavega mat usnja.

Tudi naši čevlji so lepi in moderni. Sejem pa naj nam bo vzpodbuda, da nas drugi ne bodo preveč prehiteli.

Duša Mesec

Kako gospodarijo drugod

PLANIKA POVEČUJE OBRAT NA BREZNICI

V šivalnici »Planike« na Breznici pri Zirovnici, je bilo že v lanskem letu zaposleno okrog 100 delavk, letos pa bodo obratno stavbo razširili in zaposlili še novih 70 delavk. Pri gradnji stavbe sodeluje s finančnimi sredstvi tudi Občinska skupščina Jesenice, ki je zainteresirana za zaposlovanje žena in deklet.

Za nove delavke organizirajo priučevalne tečaje, na katerih priznavajo interno kvalifikacijo.

IUV: 1457 ZAPOSLENIH

Industrija usnja Vrhnika je ob koncu novembra zaposlovala 1457 delavcev. Od tega jih je bilo 875 v vrhniških obratih, 499 v Šmartnem in 83 v Ljubljani (bivši Rožnik).

Povprečni osebni dohodek za prvih 10 mesecev lanskega leta je znašal 1.525,55 din na zaposlenega za 184 delovnih ur mesečno.

PEKO: SELITEV V NOVO STAVBO GREH KONCU

Ob koncu lanskega leta so v Peku dogradili novo stavbo. Preselili so že skladišča materiala in združili tri šival-

nice v novih, boljših prostorih. Sedaj bodo tudi drugi obrati lahko razširili svoje delovne prostore in uredili garderobe ter druge higien-sko-sanitarne prostore. Gumarna bo sedaj povečala svojo zmogljivost, pa tudi strokovne službe bodo dobile bolj funkcionalne prostore.

ITALIJA: NOVI STROJI

Tovarna CHIESA iz Vigevano je izdelala nov stroj za prerezovanje usnja »SANSON«. Stroj je izdelan iz varjene jeklene pločevine. Ima hidravlično premikanje vozička, kar omogoča neomejeno hitrost dela. Delovni pritisk znaša 40 ton. Stroj izdelujejo v treh standardnih dimenzijah: 1500 x 500, 1500 x 850 in 2000 x 1000 mm. Prirejen je lahko za normalno ali za avtomatično delovanje.

METALMECCANICA iz Milana pa je na razstavi v Düsseldorfu prikazala vrsto izpopolnjenih stiskalnic, uporabnih za proizvodnjo najrazličnejših plastičnih predmetov z brizganjem. Nekatere stiskalnice so uporabne za razne vrste izdelkov, druge pa so namenjene za izdelavo specialnih odlikov. Takšni stroji se lahko uporabljajo tudi v industriji obutve (za izdelavo furnitur).

Jože Peternel

Ubiti zvon

4. nadaljevanje

Zazdelo se ji je, da se je Andrej v mestu pokvaril, ker tako brezbrizno govori o ponosni kmetiji, ki jo bo dobil ne da bi s prstom mignil. To mu je bilo določeno že prvi dan življenja.

Tudi meni je bilo že ob rojstvu določeno, da bom dekla, bi glasno zakričala, pa se je rajši zadržala.

»No, zakaj molčiš?« je spet dregnil Andrej.

»Ko tako zabavljaš čez kmetije, sem se spomnila na svoj dom. Imamo majhno, leseno bajto in komaj za kravico zemlje, in še to v bregu, da moraš ves pridelek znositi k hiši in gnoj od hiše. Nas osem in še krava po vrhu, pa vsi pod eno streho. Zemlje pa premalo, da bi od nje živeli. Zato je oče vsake pomlad moral od doma, da bi za nas kaj zaslužil. Delal je slamnate strche po okoliških vaseh. Mnogokrat se je vračal domov brez zaslužka. Saj veš, take strche ljudje opuščajo. Vedno, kadar je prihajal domov brez denarja, je bil tako očetovsko zaskrbljen in žalosten, ker spet ne bo kruha. Bili smo ga kljub temu veseli in kadar je prihajal, smo mu otroci že zdaleč tekli nasproti. Mati pa je

Ti pa lahko greš v tovarno. Delaš osem ur, potem pa greš kamor sama hočeš. Kaj ti je še potrebno več, Justina?« jo je pogovarjal Andrej.

»Že, že, lepo se to sliši, toda imela pa vendar ne bom nič.«

»Kako da ne, saj boš dobivala za svoje delo plačilo.«

Justina je pogledala v tla in se namrdnila. Imela je občutek, da jo Andrej podi proč. V glavo ji je butnila žgoča misel: Pri hiši delam in gospodinjim, kakor bi bil to moj dom. Nekoč pa Andrej lahko pripelje nevesto, ki se bo razbohotila po vsej hiši, meni pa bo ostal le hlev in svinjak. Zmedeno je pogledala Andreja in molče odšla. On pa je veselo zaklical: »Justina, svojo svobodo zamenjaj za moj grunt!«

Ko so povečerjali, je bila ura že osem. Oče je odmollil očenaš. Tako kot ga je molil že toliko let, ne da bi pomislil, zakaj ga moli, ali zakaj bi ga ne molil. Potem je vstal, se skobacal izza mize in vsakemu posebej določil delo, kot da bi se dan šele začel. Trda in odločna je bila njegova beseda, ko je ukazoval, kaj bodo ves ta večer še morali narediti v hlevu in drugod.

Molče so se razšli vsak po svojem opravku.

Po končanem delu je Andrej odšel spat v materino posteljo. Legel je vzrak in pustil luč prižgano. Kakal je očeta. Ves je bil trd. Bolelo

ga je v vratu, hrbtu in nogah. Po ožuljenih rokah mu je kljuvalo.

Gledal je stare nabožne podobe po stenah. Gledal je Kristusove krvave noge, v svojih rokah pa je čutil, kako mu kljuje bolečina. Na misel mu je prišlo tisto: »v potu svojega obraza si boš služil kruh.«

»No, Andrej, le vstani,« je dejal oče čisto blizu njegove glave. Andrej se je obrnil, si pomel oči in sprva pomislil, da je oče šele prišel spat.

»No, Andrej, ura bo že pet, vstati morava.«

»Kaj? Pet? Saj sem vendar komaj legel.«

Spet se je Andrej ves dan pekel na žgočem soncu. Počutil se je osamljenega, čas pa se je vlekel neznansko počasi. Šele po večerji je lahko spregovoril z Justino.

»Justina, tako nekam tiho se mi zdi doma. Če boste vsi tako nezgovorni, mi bo še v lastnem domu dolgčas.«

»To se ti samo zdi, Andrej, ker si se pri vojaki navadil živahne družine. Tu je pa delo. Vsi smo utrujeni, pa smo bolj tiho. Andrej, ti mi kaj povej. Rada te poslušam.«

»Saj ni samo pri nas tako tiho. Tudi okrog, pri sosedih je vse nekam mrtvo, dolgočasno. Videti je, kot bi kuga kosila.«

»Saj je hujše kot kuga. Vse beži od doma. Po tovarnah si iščejo službe, kot da bi naše delo nič več ne veljalo. Ne vem, kaj mislijo, da tako

lahkomiselno zapuščajo svoje domove in odhajajo na delo v mesta.«

»Kaj pa bodo kmetije? Vse bo propadlo in razpadlo.«

»Kje bomo dobili ljudi za delo? Če mali kmetje silijo v tovarne, kaj šele bajtarji.«

»Bomo pa še mi šli. Naj dela na kmetijah, kdor hoče. Bog je najprej sebi ustvaril brado,« se je zasmejal Andrej.

»Nikar se ne šali Andrej, res bo hudo.«

»Tako je,« je dejal brezbrizno, kakor da mu kmetija res ni prav nič mar. »Boste šli pa v zadrugo,« je nadaljeval kakor, da sam ni domač. »Kovačev Tone vam bo kar s traktorjem oral te obronke in robove.«

»In s prikolico proč vozil,« ga je zavrnila Justina.

»No ja, bomo videli, kaj bo še prinesel čas,« se je umikal Andrej.

»Nič ne bomo videli. Če gre oče v zadrugo, pojdem pa jaz proč,« je bila Justina odločna.

»Zakaj bi hodila proč, saj se tebi ne bo nič spremenilo. Nasprotno bo. Sedaj si samo dekla, potem pa boš enaka z očetom. Jaz pa bom delal tam, kjer bodo bolj plačali in kjer bo življenje lepše, pa čeprav Andrejevšče takoj vrag vzame.«

»Andrej, saj vendar ne misliš resno?«

»Da, prav tako mislim in nič drugače,« je še pritrdil, se dvignil in odšel spat.

Vesoljski potniki so se ustavili na Bledu, kjer so se poskusili tudi v smučanju. Nad našimi pancerji in Elanovimi smučkami so bili navdušeni.

Na sliki: Tov. Mlinar preverja, če si je ALFRED WORDEN dobro napel zaklopke.

Mrzli vrh - zimsko središče?

Kako izrabiti prosti čas za fizično in psihično okrepitev človeka in njegove delovne sposobnosti?

Številne ugotovitve o okuženosti zraka v mestih in industrijskih krajih, kot posledica naraščajoče urbanizacije, avtomobilizma in industrijske dejavnosti, silijo mestne ljudi, da se zatekajo v kraje s čistim zrakom.

Zdravo razvedrilo je potrebno tudi nam, ki živimo v Zireh, čeprav imamo dosti svežega zraka (če ne štejemo dobršnega dela Stare vasi, koder dimnik naše tovarne »stresa« saje). Okoliški hribi nam nudijo obilo možnosti za šport in razvedrilo. Ko smo ravno v zimskem času, bi kazalo načeti pogovor o naših možnostih za rekreacijo v tem letnem času.

Se pred nekaj leti so bili zelo v modi izleti na smučanje v Kranjsko goro, na Vogel ali na Veliko planino, kjer številne smučarske vlečnice in teptan sneg nudijo smučarjem lepši užitek kot domači naravni tereni. V zadnjem času pa se v vseh večjih smučarskih centrih že nabirajo dolge vrste pred vlečnicami. Če k temu prištejemo še čas, ki ga porabimo za prevoz do smučarskega centra, je rezultat take rekreacije utrujenost od dolge vožnje in pa slaba volja zaradi čakanja v vrsti pred vlečnico.

Tako rekoč pred nosom pa imamo krasna smučišča. Seveda se takoj postavlja vprašanje njihove ureditve. Sedaj je v tem pogledu še najboljše na Goropekah, kjer je na razpolago vlečnica. Vendar pa za ureditev pravega smučarskega centra tam ni dovolj naravnih pogojev, saj konfiguracija zemljišča ne daje vseh potrebnih možnosti.

Neprimerno več možnosti za ureditev popolnega smučarskega centra imamo na Mrzlem vrhu. Čeprav to področje ni težko dostopno, vendarle ostajajo tamkajšnja obsežna smučišča skoraj neobiskana. Številne vzpetine, strme in položne, nudijo možnosti za vse vrste smučanja tako začetnikom kot vrhunskim smučarjem. Poleg tega je nadmorska višina Mrzlega vrha (Sivka 1006 m) naravnost idealna, saj je znano, da se na višini okrog 1000 m sneg zadržuje do spomladanskih dni.

V tem pogledu torej Mrzli vrh prekaša celo znana smučišča na Starem vrhu in na Črnem vrhu. Edinstveni so razgledi na zasneženi alpski svet od Matajurja na zahodu do Kamniškega sedla ter Ojstrice na vzhodu.

Dostop na Mrzli vrh je možen tako iz Idrije kot iz Zirov. Po cesti skozi Ledine je z avtomobilom slabe pol ure vožnje iz Zirov ali pa iz Idrije. Po dobro vzdrževani cesti

do »Kaverne« in naprej do kmeta Vodčarja se pride na samo smučišče. Za tiste, ki radi hodijo peš, pa je prijeten sprehod s smučkami na rami preko Lednice po dobri poti proti vrhu. Ko se prebijate iz meglene žirovske kotline, vas že pri Rotečanu pozdravi sonce in spremlja vso pot do vrha.

Torej imamo res redko priložnost, da si blizu doma lahko kadarkoli privoščimo spre-

FILMSKI SPORED KINO SVOBODA ŽIRI

Februar

16. ZBOGOM, PRIJATELJ (kriminalni, francoski)
19. in 20. ZVEZDA Z JUGA (avanturistični, francoski)
23. AVANTURE NA AMAZONI (avanturistični, nemški)
26. in 27. AVANTURE V ISTAMBULU (avanturistični, francoski)

Marec

1. DOLGE NOGE, DOLGI PRSTI (kriminalni, nemški)
4. in 5. NEUSTRASNI MASCEVALEC (avanturistični, španski)
8. LJUBIM TE, JAZ PA TEBE NE (ljubezenski, francoski)
11. in 12. DIVJE SRCE (ljubezenska drama, mehiški)

hod ali smučanje po zasneženem Mrzlem vrhu.

Kakšne pa so možnosti za širši razvoj zimskega turizma na Mrzlem vrhu?

Za bližnje kraje, kot so Žiri ali Idrija, je izlet na Mrzli vrh, združen s smučanjem, prijetno razvedrilo popoldne ali na prost dan. Če koga prime lakota ali žeja, lahko stopi do najbližnje kmetije in mu bodo povsod radi postregli z domačimi specialitetami po ugodnih cenah.

Velika gostoljubnost, ki še vedno domuje na teh kmetijah, bi tudi za ljudi iz mest in še celo za tujce pomenila dosti več kot hotelska postrežba. Potreben je le dogovor s kmeti in načrtno delo, pa bi kmalu postavili rekreacijsko počitniško središče brez hotelov in brez privatnih počitniških hišic. Tako ne bi poskrbeli le za rekreacijo Zirovcem in Idričjanom, ampak tudi za razvoj sodobnega, donosnega turizma. Pri tem bi v celoti ohranili naravno okolje, hribovskim kmetijam pa bi omogočili dodatno gospodarsko dejavnost.

Zavedati se moramo, da se razvoj turistične industrije usmerja na novo področje rekreacije. Delovni človek, naveličan mestnega in industrijskega hrupa, beži v naravno, neokuženo okolje, na kmete. Vedno manj ga vleče v hotel

in vedno manj tudi v lastno počitniško hišico, kamor je prenesel svoje mestno okolje. Smo torej pred novim obdobjem turizma, kjer je glavni činitelj narava, zato ujemimo korak s časom in zberimo svoje sile, da uporabimo naravne prednosti za napredek, ki ne zahteva velikih investicij. Če dobro zastavimo, lahko Mrzli vrh kmalu zaslovi kot idealno rekreacijsko središče, ne le v zimskem, ampak tudi v poletnem času.

FRANCI PERTOVT, dipl. eec.

Sodelavce našega glasila naprošamo, da prispevke za prihodnje številko oddajo uredništvu vsaj do 26. februarja.

350 tisoč »šivanke«

Ribiška družina je dolžna upravljati z vodnim življenjem v Sori, od izvira do Hotavelj, z vsemi pritoki. Predvsem mora skrbeti za poribljavanje, zato ima svojo ribogojnico, kjer vzgoji vsako leto cca 350.000 komadov iker, odnosno zaroda (šivanke). Te spomladi vloži v gojitvene potoke, manjši del pa proda. Članstvo v ribiški družini zahteva veliko prostovoljnega dela; po 30 ur v letu.

V času lovne sezone ima vsak član pravico do 20 lovnih dni in vsakokrat sme upleniti največ 4 ribe v predpisani meri.

Ves trud in delo se pravega športnemu ribiču poplača z užitek ob lepi in dosejaj še dosti čisti Sori. Zalpa so nekateri pritoki že zelo onesnaženi z različnimi odpadki. Ti zastrupljajo ribji življenji, pa tudi okolici niso v čast.

»DELO, ZIVLJENJE« je glasilo tovarne obutve ALPINA ŽIRI.

Ureja ga uredniški odbor: MARIJA KASTELEC, VLADIMIR PIVK, ALFONZ ZAJEC, ANTON ZAKELJ, ERNEST DEMSAR, MILAN MOCNIK, STANE KOSMAC, STOJAN PERTOVT, odgovorni urednik MAJDA JESENKO, glavni urednik

Izhaja mesečno. Naklada 1400 izvodov.

Žiri, dne 15. 2. 1972

Tisk Gorenjski tisk Kranj.

Pred nosom imamo prelepa smučišča. Treba jih bo opremiti. Na sliki: vlečnica na Goropekah.